

Cvičení z rodinného práva

**Prof. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.**

2021/2022

SYLABUS I

**Úvod a stanovení podmínek pro zápočet
Manželství: uzavírání, vady a důsledky vad:
zdánlivé a neplatné manželství.
Manželské právo.**

A. TEORETICKÁ ČÁST.

Není nutné písemné zpracování. Nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni odpovědět na následující otázky.

1. Čím se liší manželství od registrovaného partnerství a nesezdaného soužití?
2. Kdo je oprávněn přijmout sňatečný projev vůle k uzavření manželství?
3. Před kterými církvemi může být podle českého práva uzavřeno manželství? Kde najdeme příslušnou právní úpravu?
4. Kterým okamžikem vzniká manželství? Jaký význam má kniha manželství?
5. Jak může být upraveno užívání příjmení pro dobu po uzavření manželství? Kdy může žena užívat příjmení v mužské podobě (zejm. bez přípony *-ová*, či bez přechýlení na *-ská, -ná* apod.)?
6. Jak může občan České republiky uzavřít manželství s cizím státním příslušníkem u nás a jak v cizině? Jak je tomu v přímém ohrožení života?
7. Definujte pojem „zdánlivé manželství“. Kdy se dle zákona jedná o „*non matrimonium*“?
8. Definujte pojem „neplatnost manželství“. Z jakých důvodů lze manželství prohlásit za neplatné? Lze na neplatnost manželství užit ustanovení občanského zákoníku upravující neplatnost právních jednání?
9. Co je konvalidace „neplatného manželství“?
10. Jaké jsou právní následky prohlášení manželství za neplatné?
11. Jaké jsou následky určení, že manželství nevzniklo, ve vazbě na případné nezletilé děti?
12. Zabývejte se zákonnými právy a povinnostmi manželů.
13. V jakém rozsahu jsou si manželé povinni platit výživné?
14. Lze výživné mezi manžely přiznat i zpětně?
15. Jak je tomu s povinností hradit náklady společné domácnosti? Od kdy lze plnění požadovat?
16. Co jsou to věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti a jaký je jejich režim? Odlište od věcí tvořících základní vybavení rodinné domácnosti.
17. Co je podstatou a účelem SJM? Jaké upravuje zákon majetkové režimy?

18. Co může upravovat (před)manželská smlouva?
19. Zaobírejte se problematikou tzv. vnosů do SJM ve vazbě na jeho vypořádání.
20. Zaměřte se na různé právní důvody bydlení a možné smluvní modifikace.
21. Co je domácí násilí a jak může být řešeno dle OZ, ZŘS a TŘ?

B. PRAKTICKÁ ČÁST.

Zpracujte písemně.

1. OMYL V TOTOŽNOSTI SNOUBENCE A JEHO (NEJEN) MAJETKOVÉ ASPEKTY

Slečna Eva a pan Adam uzavřeli po velmi krátké známosti manželství. Svatební obřad proběhl bez účasti rodičů a příbuzných pana ženicha, neboť se, jak sám tvrdil, se svou rodinou již léta nestýkal. Zanedlouho, po narození dítěte, opustil pan Adam rodinu a nedal o sobě vědět. Ani na výživu dítěte nepřispěl ničeho. Proto podala paní Eva návrh na úpravu poměrů k nezletilé Monice. V řízení vyšlo najevo, že pan Adam je „někdo úplně jiný“. Uvedl, že asi před třemi lety mu byly odcizeny veškeré doklady. Jeho občanským průkazem prokazoval „svoji totožnost“ pan Josef. Stalo se tak i při uzavírání manželství.

Odpovězte písemně:

1. Vzniklo manželství? Kdo je ženatý? Vysvětlete problematiku omylů při uzavírání manželství.
2. Lze uvést právní stav (matriční zápisy ve věci manželství a otcovství) do souladu se stavem faktickým?

Vypracujte:

1. Petit návrhu ve věci „ukončení“ manželství z důvodu omylu v totožnosti.

2. VYŽIVOVACÍ POVINNOST MEZI MANŽELY

Manželé Adam a Eva žili již několik let v relativně spokojeném, ač bezdětném manželství. Eva zůstala díky nadprůměrnému příjmu svého manžela v domácnosti. Počátkem roku se však mezi manžely začaly objevovat první závažné neshody související s finančně nákladnými koníčky Evy. Ty postupně vyvrcholily do takové intenzity, že Adam přestal Evě dávat jakékoliv finanční prostředky. Evě *poklesla životní úroveň*. Začala hledat zaměstnání, nicméně vzhledem k vysoké nezaměstnanosti v regionu je velmi pravděpodobné, že získání práce nebude jednoduché.

Odpovězte písemně:

1. Posuďte, jaké nároky by Eva mohla vůči Adamovi za trvání manželství uplatňovat. Zaměřte se především na vyživovací povinnost manželů a povinnosti přispívat na úhradu nákladů společné domácnosti? Posuďte rozdíl mezi nimi z pohledu účelu, rozsahu a vlivu běhu času.
2. Formulujte alespoň tři argumenty, které byste jako advokáti použili na podporu nároků Evy a obranu Adama.
3. Změnila by se nějak situace, kdyby byly neshody způsobeny jinými okolnostmi, např. Evinou nevěrou?

Vypracujte písemně:

1. Petit návrhu na uložení povinnosti platit výživné.
2. Výrok rozhodnutí soudu o návrhu na uložení povinnosti platit výživné, pokud se v řízení zjistí, že manžel řádně hradí náklady společné domácnosti.
3. Výrok rozhodnutí soudu o návrhu na uložení povinnosti hradit náklady společné domácnosti.

3. SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ A MANŽELSKÉ BYDLENÍ

Adam a Eva se seznámili již jako rozvedení. Každý měl za sebou poměrně složitá období poznamenaná dlouhotrvajícími spory o děti, majetek a zejména bydlení. Proto se před novou svatbou rozhodli uzavřít předmanželskou smlouvu a založit *režim oddělených jmění* s tím, že po dobu trvání manželství a pro jeho případný zánik či zrušení rozvodem „*vůči sobě nebudou mít žádné finanční nároky*“. Po svatbě se rozhodli, že Adamův poměrně rozsáhlý dům pronajmou zahraniční firmě pro ubytování jejího manažera za částku 80.000 Kč měsíčně s tím, že tuto částku bude Adam spořit na společné dovolené apod. Následně se Adam nastěhoval do rodinné vilky Evy, kterou začal zvelebovat vlastní prací i penězi ze svého podnikání a také z nájmu domu. Životní úroveň obou byla velmi vysoká. Po čase daroval Adam svůj dům své jediné vnučce, kterou měl velmi rád. Pak došlo mezi manželi ke krizi. Eva začala Adama ze své vilky vyhazovat. Podala *návrh na rozvod*. Adam nemá kam jít. Jeho podnikání je ve ztrátě. Nemá žádné příjmy.

Odpovězte písemně:

1. Co byste jako advokáti poradili Adamovi ve vazbě na bydlení a investice do Evina domu? Jak je tomu s jeho právním důvodem bydlení v Evině vilce po dobu trvání manželství a po případném rozvodu?
2. Definujte právní důvody bydlení spolu s odkazem na ustanovení zákona. Zaobírejte se právní úpravou ochrany rodinného bydlení v nejširším slova smyslu.
3. Jak by se změnila situace, kdyby se Adam dopouštěl domácího násilí?

Vypracujte:

1. Petit návrhu na vrácení daru.
2. Výrok rozhodnutí soudu o vykázání Adama z Evina domu z důvodu domácího násilí.
3. Koncept předmanželské smlouvy, která by „vyloučila“ příjmy z nájmu domu a z podnikání ze SJM.